

Seizoenen

Ecologisch leven | tuinieren | koken | Nr. 4 | 2011

Colofon

Tweemaandelijks tijdschrift van Velt 39ste jaargang - juli/augustus 2011

Foto: Stefan Jacobs

Velt vzw

Vereniging voor Ecologisch Leven en Tuinieren.
Verschijnt zes keer per jaar.

Redactieadres

Uitbreidingstraat 392c,
2600 Berchem
T 03 281 74 75 -
F 03 281 74 76
info@velt.be
www.velt.be

Hoofredactie: Bart Coenen, bart.coenen@velt.be

Eindredactie en lay-out: Reine De Pelseneer,
reine.depelseneer@velt.be

Redactieraad:

Jan Burgers, Lieven David, Erika Eynatten, Riet Janssens, Thierry Marechal,
Luk Naets, Caroline Schalckens, Nadia Tahon, Greet Tijskens, Kris Tolomei,
Johan van de Winckel, Tine Van Landegem

Werken mee aan dit nummer:

Lucas Brouns, Lieven David, Luc Dedeene, Geert Gommers, Groene Prinses,
Emelie Heller, Laurence Machiels, Luk Naets, Rose Marie Nichols McGee,
Nadia Tahon, Luc Vanhoegaerden, Frank Van Keirsbilck, Jan Vannoppen,
Katleen Verhaert, Ludo en Pierre Zanders

Fotografen & illustratoren:

Leen De Pelseneer, Sarah De Ridder, Edible Office, Groene Prinses,
Megan Hansen, Stefan Jacobs, Riet Janssens, Ishikawa Ken, Midori,
Hajime Nakano, Naturalis, Possungirl, Alex Proimos, Vladimir Shiosvili,
Sol Suffit, Stonesoup, The Cooking of Joy, Luc Vanhoegaerden,
Kristof Vrancken

Administratie: Karin Holemans, karin.holemans@velt.be

Lay-outconcept: Kurt Cornelis, www.sfumato.be

Druk : Druk in de Weer, www.drukindeweer.be

Verzending: Boes & Co, www.boesenco.be

Coverfoto

In de loop van de zomermaanden, na de oogst van de lenteteelten, komen percelen vrij waar je tot eind augustus nog enkele teelten kunt zaaien of planten. Je oogst ze nog dit najaar. Spinazie, (peul)erwten, voorjaarssla, vroege aardappelen, lenteuitjes en jonge worteltjes ruimen zo in de loop van de zomer baan voor een volggewas of nateelt. Raapjes kun je zaaien van half maart tot half augustus. Meestal zaai je ze ofwel vroeg (meiraapjes, foto) ofwel laat (herfstrapen). Voor de vorst moeten de raapjes geoogst zijn. Een overzicht van andere mogelijke zomer- en najaarsteelten vind je op p.28.

Bron: Handboek Ecologisch tuinieren, Velt. Zie p. 47 voor bestelinfolo.

Activiteiten Weg & Wijzer

Afdelingen voeren hun activiteiten voor het septembernummer in vóór 20 augustus via www.velt.be/beweegt. Het gaat om de activiteiten van oktober en november. Onjuiste of onvolledige activiteiten worden niet opgenomen.

Op zoek naar de contactpersoon van je afdeling? Surf naar www.velt.be en klik 'in je buurt' of bel 03 281 74 75.

Advertenties

Tarieven en praktische vereisten op aanvraag bij de redactie en op www.velt.be/adverteren. De redactie kan beslissen om advertenties niet op te nemen. Voor de inhoud van de advertenties zijn redactie noch Velt verantwoordelijk.

Seizoenenarchief

Velt-leden kunnen nummers van vorige jaargangen

van *Seizoenen* raadplegen op www.velt.be.

Registreer je (lidnummer nodig) en log in.

Word lid

• België: stort € 25,00 op rekening BE51 0010 9905 5062 van Velt vzw.
BIC: GEBABEBB.

• Nederland: stort € 25,00 op rekening IBAN NL27INGB0000674848 t.n.v. Velt-Nederland onder vermelding van naam + volledig adres.
BIC: INGBNL2A.

• Andere landen: stort € 30,00 op rekening BE51 0010 9905 5062 van Velt vzw. BIC: GEBABEBB.

Giften (België)

Steun Velt in het ijveren voor gezonde voeding en een gezonde leefomgeving. Stort een vrije gift op rekeningnummer BE51 0010 9905 5062 van Velt vzw, met de mededeling 'gift'. Giften vanaf € 40,00 zijn fiscaal aftrekbaar.

Legaten

Legaten kunnen onze vereniging een mooie impuls geven. Als je ecologie belangrijk vindt en ons werk wilt steunen, kun je Velt vzw in je testament opnemen voor een duolegaat. Met een duolegaat kun je aanzienlijk besparen op successierechten en zo je erfgenamen bevoordelen. Velt geniet dan mee van dit belastingvoordeel. Meer info bij jan.vannoppen@velt.be of bel 03 281 74 75.

Wat met vrijgekomen percelen? Zomer- en najaarsteelten

Tekst **Luc Vanhoegaerden** tabel **Luc Dedeene** foto **Stefan Jacobs**

Hier en daar komen er stilaan enkele percelen vrij waar voordien voorjaarsteelten werden geteeld. Wat kun je op deze vrijgekomen percelen doen? We geven een overzicht van mogelijke zomer- en najaarsteelten.

In de loop van de zomermaanden, na de oogst van de lenteteelten, komen hier en daar percelen vrij waar je tot einde augustus nog enkele teelten kunt zaaien of planten. Je oogst ze nog dit najaar. Spinazie, (peul)erwten, voorjaarssla, vroege aardappelen, lenteuitjes en jonge worteltjes ruimen zo in de loop van de zomer baan voor een volggewas of nateelt.

Maak een teeltplan

De indeling van je moestuin in perceeltjes is zinvol om het overzicht op je teeltplanning te behouden. Je houdt immers bij de keuze van een volggewas op een vrijkomend perceel in je vruchtafwisselingschema het best rekening met de voorsteelt. Niet dat de planten niet zouden willen groeien als je de vruchtwisseling niet respecteert, maar zonder een doordacht teeltplan zal de grond de komende seizoenen langzaam verzieken.

Het belang van vruchtwisseling

In nieuw aangelegde moestuinen word je de eerste jaren zeker niet afgestraft als je altijd dezelfde groenten op één perceel teelt. Maar opeens zul je zien dat vooral schimmelziekten en aaltjesaantastingen veelvuldiger en nadrukkelijker aanwezig zijn. Koolgewassen zijn daar het beste voorbeeld van. Wie jaar na jaar koolgewassen op dezelfde plaats teelt, zal niet lang moeten wachten voor hij problemen ondervindt. Ook prei-ui en wortelen-selder-peterselie en peulgewassen zijn combinaties die bij slechte opvolging problemen in de moestuin veroorzaken.

Aardappelen volgen zichzelf na minimaal vier en beter pas na vijf à zes jaar op.

Hoe kies je voor een volggewas?

Het is wenselijk om bij de keuze voor een volggewas voor de zomer- en najaarsteelten bewust te kiezen voor snelgroeiende gewassen. Deze lopen door hun kortere verblijftijd op het perceel weinig risico op bodemgebonden ziekten (bacterie-, schimmel-, virus- en aaltjesaantasting).

Op de volgende pagina vind je de uiterste zaai- en plantdata voor groenten die in de volgende maanden nog geteeld kunnen worden. Sommige groenten moeten nu

gezaaid worden, terwijl je voor andere tijd hebt tot half augustus. Sommige kunnen zelfs tot begin september worden gezaaid of geplant.

Bron tabel: www.plantaardig.com/groenteninfo/berichten/groenten-zaaien-en-planten-in-juli-en-augustus/

Herfstteelt van raapjes kan zowel met vroege rassen als met herfststrassen. Bekende vroege rassen zijn Platte Witte Mei en Rode van Milaan. Het bekendste herfstras is Goudbal, ook wel boterraap genoemd. Bron: Handboek Ecologisch tuinieren, Velt.

Groente	zaaien tot	planten tot	oogsten tot
Kropsla - Krulsla	15 augustus	5 september	31 oktober
Ijsbergsla	31 juli	15 augustus	31 oktober
Snijsla	1 september	-	31 oktober
Andijvie	31 juli	20 augustus	1 december
Groenlof	31 juli	15 augustus	1 december
Roodlof	25 juli	10 augustus	10 november
Veldsla	30 september	-	maart
Peterselie	31 juli	15 augustus	31 december
Selderij	25 mei	25 juli	31 oktober
Snijselderij	31 juli	15 augustus	31 december
Raapjes (herfstteelt)	15 augustus	-	1 november
Herfstspinazie	15 september	-	1 november
Prei	30 april	10 augustus	1 mei
Snijbiet (blad)	20 augustus	-	20 november
Wortelen	15 augustus	-	31 december
Pastinaak	20 juli	-	15 maart
Knolvenkel	20 juli	15 augustus	10 november
Rode biet	25 juli	-	1 december
Winterui	31 augustus	-	mei-juni
Savooikool	25 juni	31 juli	15 maart
Spitskool	10 juni	25 juli	15 oktober
Boerenkool (winter)	15 juli	20 augustus	31 maart
Chinese kool	10 augustus	25 augustus	20 november
Bloemkool	15 juli	10 augustus	30 november
Broccoli	15 juli	10 augustus	15 november
Koolrabi	20 juli	20 augustus	1 november
Winterrammenas	20 augustus	-	30 november
Aardbeien	-	20 augustus	-

Hieronder vind je concrete ideeën voor mogelijke hoofd- en volgteelten op vrijkomende percelen. Ze staan gesorteerd volgens de diverse gewasgroepen in het vruchtafwisselingschema.

Koolgewassen

Koolgewassen moeten absoluut op hun eigen perceel blijven gedurende het hele moestuinjaar. Plantgoed van bloemkool en broccoli kun je met tussenpozen, uitplanten tot de eerste dagen van augustus. Zorg ervoor dat je een aan de jaarperiode aangepast koolras kiest. Einde juli is het laatste moment om de teelt van winterbloemkool te starten. Een interessant ras hiervoor is *Walcheren winter*. Plantjes van de Chinese kool kunnen tot begin augustus op hun definitieve standplaats uitgezet worden. Keukenraap kun je zaaien tot na half juli en vanaf einde juni kun je winterrammenas en/of daikon zaaien.

Bladgewassen

Het perceel van de snel groeiende bladgewassen is waarschijnlijk het perceeltje met het meeste "in- en uitgaand groenteverkeer". De oogst van verschillende slasoorten en spinazie is volop aan de gang. Spinazie doet het in de zomer niet zo goed en schiet snel door. Die kun je in de zomermaanden eventueel vervangen door Nieuw-Zeelandse spinazie of warmoes. Voor de rest kun je volop bladgroenten telen. Slasoorten, andijvie, radicchio, groenlof, prei, selderij en peterselie, het kan allemaal nog. In juli kun je nog aangekochte herfst- en winterprei uitplanten, om tijdens de winter prei te oogsten. Bij slasoorten is het veelal de gewoonte dat die zichzelf opvolgen op het perceel van de bladgewassen. Het is immers goed mogelijk om gedurende één jaar sla na sla te telen. Je kunt zonder

Vruchtwisseling

In een vruchtwisselingschema schuiven de gewassen elk jaar door. De kolen komen op het perceel van de peulgewassen, de bladgewassen op het perceel van de koolgewassen, etc. Het duurt op die manier zes jaar voor een gewas op dezelfde plaats terugkomt. Goed genoeg om belagers in toom te houden. **Bron:** *Ecologisch tuinieren voor beginners*. Velt, 2010.

groot risico met de teelt van bladgewassen ook uitwijken naar het perceel van de vroege aardappelen. Dit is zeker het geval voor slasoorten en andijviesoorten. Winterprei en bladselder kunnen ook nog na vroege aardappelen worden geteeld, op voorwaarde dat dit niet tot gevolg heeft dat er slechts twee tot drie jaar tussen wortelen-selder of ui-prei zit. Zo niet, dan horen selder en prei thuis op eventueel een tweede perceel van de bladgewassen.

Vruchtgroenten

In veel moestuinen is op dit perceel tijdens het groeiseizoen weinig soortwisseling te zien, omdat de langdurige teelt van pompoenen, tomaten, paprika, suikermaïs, etc. alle ruimte inneemt. Courgettes kun je uitplanten tot 15 juli om tot diep in het najaar courgettes te oogsten. De eerst geplante courgettes zijn immers meestal versleten en uitgeteld begin september.

Wortelgroenten

Na lenteuitjes en de groen geogste plantui, kun je nu nog wortelen zaaien. Je kunt immers nog bewaarwortelen zaaien tot half augustus. *Flakese* en *Berlikumer* zijn geschikte najaarsrassen. Ook late pastinaak kun je nog zaaien tot einde juli. Na de vroege worteltjes of vroeg geogste

uien kun je eventueel nog rode biet en knolvenkel telen.

Peulgewassen

Het perceel van de peulgewassen schept de meeste problemen voor de volgteelt. Peultjes en tuinbonen kunnen wel nog worden opgevolgd door late boontjes. Na de erwten worden ook wel eens enkele snel groeiende bladgroenten geteeld.

Aardappelen

Op het vrijgekomen perceel van de vroege en halfvroege aardappelen kan het best nog wat als nateelt worden verbouwd. Bijvoorbeeld winterprei en bladselder, op voorwaarde dat dit niet tot gevolg heeft dat er slechts twee tot drie jaar tussen wortelen-selder of ui-prei zit.

Aardbeien

De eenjarige teelt van aardbeien laat zich het eenvoudigst inschakelen in het teeltschema met een jaarlijkse vruchtafwisseling. Weet dat daarbij reeds vanaf half augustus in de jonge plant de bloemvorming wordt gestart die volgend jaar de aardbeibes zal opleveren. Jonge aardbeiplanten moeten dus tussen midden juli en uiterlijk half augustus worden uitgeplant.

